

Stemme: Amtmanden kan jo tillige være Stiftsamtmand). Ja, jeg skal meget villig indrømme, at denne Ulempe er tilstede, men det synes mig, at hvis man ellers anseer den Maade, som jeg har bragt i Forslag, for den rette, kunde man slippe over denne Ulempe derved, at man, naar det kunde forudsættes, at Stiftsamtmanden, som stadig har med Stiftsgodserne at bestille, kunde være mere interesseret end tilbørligt i Taxationens Udfald, for disse enkelte Tilfælde bestemte, at f. Ex. en af Ministriet udpeget Amtmand skulde fungere istedetfor Stiftsamtmanden. Jeg skal, som sagt, forbeholde mig mulig i den Anledning at stille et Endringsforslag.

M. Jensen: Den ærede sidste Taler omtalte, hvorledes man kunde forholde sig i de Tilfælde, hvor Amtmanden tillige var Stiftsamtmand, men han omtalte ikke, hvorledes man skulde forholde sig, naar Amtmanden tillige var en politisk Personlighed; i den Henseende vil vi ikke nogen Oplysning, og det er dog et Forhold, som ikke er ualmindeligt.

Schulin: Jeg hørte ikke tydelig, hvad den sidste ærede Taler bemærkede; jeg troer imidlertid, at han talte om, hvorledes Forholdet skulde være, naar Amtmanden var Politiker — men jeg har ikke kunnet forstaae det.

Tscherning: Det er egentlig meget uheldigt, at Taxationscommissionerne ved Afgjørelsen af denne Sag komme til at spille nogen Rolle, thi dette kunde ganske have været undgaaet, naar vedkommende Bestyrelser deels havde været villige i deres Forlangender og deels gjort det klart, at der forelaa en Sag, som var Gjenstand for Underhandling. Man vil igjennem denne Lov meget let kunne komme ind paa Underhandlingernes Vej, og der er slet ingen Vanskelighed for at komme til en for Stiftelserne meget gunstig Afgjørelse; men man maa kun gaae ud fra ikke at ville have mere, end Tingene er værd, ikke forlange mere for den, end at de Vedkommende kunne vedblive at leve ved Stederne, omtrent som de have gjort hidtil. Der er desuden en anden Ting, som man heller ikke maa

gjøre, naar man vil komme ind paa Underhandlingernes Vej, men som man ogsaa har forsøgt; man skal ikke give sig af med at være landboflog; man skal lade være at tage fra den ene Gaard og lægge hen til den anden, man skal lade være at gjøre Omfordelinger af Jorden, man skal lade Godset bestaae i det Samraade, som det har, og afhænde det, som det er, og til Priser, som under enhver Omstændighed ville bringe Stiftelserne langt mere ind, end de hidtil have haft deraf. Men jeg har seet skriftligt udtrykt Tanker om Sager af den Natur af en meget besynderlig Art. Jeg har seet, at Fæstere med store Rettigheder og faste, bestemte Afgifter, som ikke turde forandres, have henvendt sig til deres Herskab — og Herskabet var her i en ugunstig Stilling, da Indtægterne af Godset vare meget ringe — og forlangt at faae Sagen afgjort paa en saadan Maade, at Stiftelsen eller Gieren fik en meget betydeligere Indtægt end hidtil, mod at de saa igjen fik en noget større Raadighed over deres Fæstesteder, fik dem forandrede fra arvelige til virkelige Arvefæstesteder med Ret til at sælge og pantsætte, og at de have faaet et Svar, der omtrent lød som saa: „Da de Afgifter, som skulle betales til Godset, ere fastsatte, saa kunne vi ikke forandre dem, men skulle vi forandre dem, saa maae vi have en høiere Betaling end den, I byde os.“ Man skulde synes, at Svaret tværtimod maatte have lød saaledes: „Eftersom vi ikke kunne faae en høiere Betaling eller troe at have Ret til at tage den, saa skulle vi spørge os for, om vi maae tage imod en bedre Betaling, og være meget godt fornøiede med at faae den;“ Svaret endte med: „Vi skulle nu overveie, hvor høi Betaling vi ville forlange, og dersom I ville gaae ind derpaa, saa kunne vi komme til en Afgjørelse.“ Resultatet var altsaa, at man paa Grund af, at Afgifterne vare fastsatte, ikke kunde afhænde til den høiere Betaling, som blev tilbudt, men at man derimod nok kunde oversee Bestemmelsen om, at Afgifterne ikke kunde forandres, naar man kunde faae en meget høiere Betaling end den, der var tilbudt. Det er den Art Betragtningssmaader som gjør, at Sager af den Natur aldrig komme tilende, hvor nyttigt og vigtigt det end er for hele Landet, at det skeer.